

Pedagogika

2 semestry

ZS: zápočet – test z dosud probrané látky

LS: zápočet – ročníková práce v rozsahu 8-10 stran na studentem vybrané téma, zkouška – písemný test z látky celého předmětu za oba semestry

Anotace a cíle:

Předmět poskytuje základní informace o teoretických základech pedagogiky. Výuka je také zaměřena na řešení konkrétních výchovných problémů. Důraz je kladen na vzhled do komplexnosti procesu vývoje a výchovy člověka a jejich podmínek. Cílem předmětu je schopnost vytvářet samostatný úsudek, rozumět pedagogickým situacím, řešit je a svoje jednání také zdůvodnit.

Proto student musí

- orientovat se v základních pedagogických kategoriích a pojmech, aby mohl pedagogickou situaci popsat
- znát různé metody a pedagogické přístupy včetně alternativních pedagogických směrů, umět je popsat, rozumět rozdílům mezi nimi
- porozumět vztahu teorie a praxe v pedagogice
- umět teoretické poznatky využít v praxi
- znát pedagogické zásady, řídit se jimi
- poznávat sám sebe v roli pedagoga, rozšiřovat svoje pedagogické dovednosti
- rozpoznávat a respektovat individuální potřeby dětí, žáků, studentů, vychovávaných
- znát soustavu škol a školských zařízení podle školského zákona, včetně zařízení pro děti se specifickými vzdělávacími potřebami
- znát a respektovat práva vychovávaných

Využívají se mezipředmětové vztahy ke speciální pedagogice, psychologii, biologii a metodickému semináři k praxi, resp. sociálně pedagogické praxi, ve velké míře i k různým výběrovým předmětům (např. Rozvoj poznávacích funkcí podle Feuersteina).

Osnova:

1. Pedagogika jako věda o výchově a vzdělání
Charakteristiky výchovy a vzdělání, jejich vztah; pedagogické obory a jejich charakteristika; předmět pedagogiky; metodologie pedagogiky; podmínky výchovy, činitelé formující osobnost; vztah teorie a praxe
2. Cíl výchovy
Formální a neformální cíle, hierarchie cílových struktur; pedagogická funkce cílů výchovy; faktory ovlivňující vznik a změny výchovných cílů; úskalí při stanovování cílů výchovy; správné vytyčování cílů
3. Pedagogická diagnostika
Diagnostika jednotlivce a skupiny, diagnostika v oblasti sociálních vztahů, motivace, v oblasti kognitivní a psychomotorické
4. Vyučování a obecná pedagogická východiska

Podstata a úkoly vyučování; typy vyučování; učební činnosti (fáze výuky); vyučovací metody a organizační formy vyučování; výsledky vyučování a jejich hodnocení

5. Pedagogické zásady

6. Osobnost učitele – vývoj osobnosti učitele, autorita, typologie učitele a jejich význam, pracovní styly učitele, vztah učitel-žák, kauzální atribuce, postoj učitele, očekávání, stres

7. Složky výchovy, jejich cíl, metody, specifika
výchova rozumová, mravní, sociální, pracovní a technická, rodinná, tělesná a zdravotní, sexuální, kulturní a estetická, náboženská, ekologická...

8. Alternativní pedagogické směry
vývoj, historické souvislosti, systém Marie Montessori, waldorfská pedagogika Rudolfa Steinera, Celestin Freinet

9. Odměny a tresty jako výchovné prostředky podpůrné a represivní, princip přirozených následků a logických důsledků

10. Výchovně vzdělávací soustava v České republice; soustava škol; legislativa (školský zákon z roku 2004; zákon o vysokých školách; vyhláška o mateřských školách č.35/1991; vyhláška o speciálních školách a speciálních mateřských školách č.127/1997); program Domácí škola; řízení a správa školství, Česká školní inspekce, podpůrné systémy; vývoj české výchovně vzdělávací soustavy (školské zákony, typy škol, povinná školní docházka, vzdělávání učitelů) v letech 1774-2004

Literatura:

- GRECMANOVÁ, H. aj. *Obecná pedagogika I., II.* Olomouc : Hanex, 1998. ISBN 80-85783-20-7 a 80-85783-24-X
- FONTANA, D. *Psychologie ve školní praxi.* Praha : Portál, 1997. ISBN 80-7178-063-4
- PETTY, G. *Moderní vyučování.* Praha : Portál, 1996. ISBN 80-7178-070-7
- VALIŠOVÁ, A., KASÍKOVÁ, H. *Pedagogika pro učitele.* Praha : Grada 2007. ISBN 978-80-247-1734-0
- KALHOUS, Z., OBST, O. *Školní didaktika.* Praha : Portál 2002. ISBN 80-7178-253-X